

Verband der Jüdischen Gemeinden Graz und Laibach
Združenje judovskih skupnosti Gradca in Ljubljane
איגוד הקהילות היהודיות בגראץ ובלובליאנה

SPOROČILO ZA JAVNOST - ZA TAKOJŠNJO OBJAVO

Slavnostna otvoritev Sinagoge Ljubljana

Na dan, ko so bile sinagoge v Evropi uničene, daje Sinagoga Ljubljana novo spodbudo judovskemu življenju v Sloveniji

Ljubljana, 9. november 2021 - Danes se je v središču Ljubljane odprla Sinagoga Ljubljana, judovska molilnica Združenja judovskih skupnosti Gradca in Ljubljane. Sinagoga Ljubljana je v prisotnosti predsednika republike zavestno odprla svoja vrata na dan spomina na novembrske pogrome leta 1938, ko so na t. i. »kristalno noč« v noči z 9. na 10. november nacistične skupine napadle in razbile judovske sinagoge.

“Pomembno je bilo, da sinagogo odpremo 9. novembra. Na dan, ko so bile leta 1938 požgane in uničene sinagoge v srednji Evropi, se v osrčju Slovenije odpira nova. To kaže na to, da nacistom ni uspelo uničiti judovske kulture v Evropi. 9. november torej ni le most v preteklost, ampak most v prihodnost,” je v svojem nagovoru poudaril **Elie Rosen**, predsednik Judovske skupnosti Gradec in predsednik Sinagoge Ljubljana ter nadaljeval: “Današnja otvoritev predstavlja vašo in našo skupno prihodnost. Je novo poglavje za Nejudje in Jude. Ta hiša ni folklorno kulturno središče, saj judovski kulturni center ni nujno središče Judov. Ta sinagoga slovenskim Judom pomaga, da sami premostijo duhovno in kulturno vrzel.”

Otvoritve Sinagoge Ljubljana se je udeležil tudi predsednik Republike Slovenije **Borut Pahor**, ki je v svojem slavnostnem nagovoru dejal, da močno verjame v načelo vključenosti - v to, da imamo vsi, ne glede na razlike med nami, pravico biti del skupnosti, biti vključeni v skupnosti in biti v njej enaki. "Ta sinagoga je tudi zavoljo sodelovanja med Ljubljano in Gradcem sporočilo sožitja, sporočilo vključenosti in vključujoče družbe," je dejal predsednik republike. “Naj se zdijo danes sirene, ki kličejo k razdeljenosti in delitvam, še tako privlačne, vendarle sem prepričan, da bo njihov čas minil in se bo vrnil čas harmonije. Seveda se ne bo vrnil sam od sebe, mi mu moramo dati krila, da pride nazaj," je zaključil predsednik Pahor.

Pred otvoritvijo Sinagoge Ljubljana zaradi pomanjkanja finančnih sredstev ni bilo mogoče vzpostaviti stalne sinagoge za slovensko judovsko skupnost v Ljubljani, ki se je do odprtja Sinagoge Ljubljana opirala načasne rešitve. “Že vrsto let si prizadevamo za pridobitev ustreznih obrednih in družbenih prostorov. Zgodovinska povezanost judovskih občin na Slovenskem z avstrijskimi skupnostmi je pripeljala do današnjega dogodka. Z nesebično in močno podporo sestrške Judovske skupnosti v Gradcu predajamo danes sinagogo svojemu namenu. Posebna zahvala gre predsedniku Judovske skupnosti Gradec, Eliju Rosnu. Udeležba Predsednika Republike pa govori o tem, da je judovska skupnost prepoznana kot integralni del slovenske družbe, v kateri se Judje počutimo sproščeno, prijetno in varno,” je povedal **Igor Vojtic**, podpredsednik Judovske skupnosti Slovenije.

Glavni rabin za Slovenijo **Ariel Haddad** je sklenil: “Na isti dan, ko praznujemo odprtje nove sinagoge, bi se morali tudi vprašati, kaj je pomen sinagoge. So to stene? So to klopi, na katerih sedimo? Ali so to knjige? Seveda je sinagoga vse to. Predvsem pa je odgovor: sinagoga smo mi. Ljudje, ki jo napolnijo z glasovi molitev, glasovi učenja Tore.”

Današnje otvoritve so se poleg predsednika Republike Slovenije med drugim udeležili: državna sekretarka na Ministrstvu za kulturo, **dr. Ignacija Fridl Jarc**, veleposlanica Avstrije v Sloveniji, njena ekscelenca **Elisabeth Ellison-Kramer**, veleposlanik Države Izrael za Slovenijo, njegova ekscelenca **Eyal Sela**, odpravnicica poslov na veleposlaništvu ZDA, njena ekscelenca **Susan K. Falatko**, veleposlanica Zvezne republike Nemčije, njena ekscelenca **Natalie Kauther**, rimskokatoliški nadškof msg. **Stane Zore**, mufti Islamske skupnosti v Republiki Sloveniji **Nevzet Porić** ter drugi predstavniki iz sveta politike, diplomacije ter širše družbe.

Pred samo otvoritvijo sinagoge, ki sledi tradicionalni (ortodoksni) usmeritvi, je slovesnemu vnosu zvitka Tore v sinagogo 3. novembra 2021 prisostvovala delegacija Konference evropskih rabinov z rabini iz Nemčije, Velike Britanije, Francije, Avstrije, Španije, Švice, s Švedske in Poljske. Slovesnost v Sinagogi Ljubljana je potekala v navzočnosti glavnega rabina Poljske, **Michaela Josepha Schudricha**, skupaj z glavnim rabinom za Slovenijo, Haddadom, rabinom za deželo Štajersko, **Schlomom Hofmeistrom**, ter predsednikom graške judovske skupnosti in Sinagoge Ljubljana, Rosnom. Sinagoga Ljubljana je edina judovska ustanova judovske skupnosti na ozemlju Republike Slovenije, priznana s strani Konference evropskih rabinov.

Sinagoga Ljubljana sledi tradicionalnemu molitveni obredu: molitveni prostor je sestavljen iz prostora za moške s približno 45 sedeži in ženskega oddelka z zmogljivostjo okoli 25 mest. Poleg osrednjih prostorov sinagogo dopolnjuje več pripadajočih prostorov, med njimi skupni salon, soba kiddush, kjer se po molitvi ob skupnem obroku zbere skupnost, in upravni prostor. Lesene klopi v sinagogi je izdelal izraelski kibuc Lavi, sveta skrinja je delo avstrijskoštajerskega podjetja Teammöbel iz Hartberga, ki je opremilo tudi sinagogo v Badnu pri Dunaju.

Ena od osrednjih značilnosti ljubljanske sinagoge je modra zavesa pred svetiščem Tora, ki jo je oblikoval mladi slovenski modni oblikovalec **Matic Veler**, ki je končal študij na Royal College of Art v Londonu. Vzorec zaves izvira iz tipične judovske simbolike, prilagojene potrebam molitvene sobe, in temelji na zamisli prenosa svetlobe skozi lasersko izrezan vzorec, s čimer odsev sence tvori mistično in gibljivo okolje. Umeščanje Velerjevih kosov v prostore, kot so galerije, muzeji in zdaj sinagoga, je v skladu z njegovo širšo oblikovalsko filozofijo

Izvirna zamisel, načrtovanje in udejanjenje zamisli za Sinagogo Ljubljana je posledica prizadevanj **Elieja Rosna**, predsednika Judovske skupnosti Gradec, ki za Judovsko skupnost Slovenije oziroma Jude v Sloveniji Sinagogo Ljubljana tudi upravlja.

Judovska skupnost Gradec in Judovska skupnost Slovenije sta pod vodstvom Elieja Rosna, predsednika Judovske skupnosti Gradec, in Igorja Vojtice, podpredsednika Judovske skupnosti Slovenije, napovedali ustanovitev Zduženja judovskih skupnosti Gradca in Ljubljane 2. avgusta 2021. Nadnacionalno združenje judovskih skupnosti je bilo ustanovljeno s ciljem krepitve in širitve življenja judovske skupnosti obeh entitet. Judovska skupnost Slovenije, kot legitimna zastopnica slovenskih Judov, ter Združenje judovskih skupnosti Gradca in Ljubljane nista v nobeni povezavi s t. i. Judovskim kulturnim centrom v Ljubljani. Kot poudarjata instituciji, pri Judovskem kulturnem centru ne gre za institucijo judovske skupnosti. Judovska skupnost Slovenije je s strani Evropskega judovskega kongresa (EJC) prepoznana kot edina legitimna predstavnicca slovenskih Judov (Pismo predsednika Evropskega judovskega kongresa, dr. Mosheja Kantorja, predsedniku Združenja judovskih skupnosti Gradca in Ljubljana, z dne 29. oktobra 2021, Ref. 2110105).

Kontakt za medije

Sašo Kralj

E-Mail: s.kralj@juedischegemeindegraz.at

Tel.: +386 31 712 406